

SZOKOTT-E ŐSZ LENNI PARAGUAYBAN? (VII.)

(Regény)

BRASNYÓ ISTVÁN

HUZATOS HELYEK

Nem csupán az árvalányhaj lobog, a szél elsodorja a pitypang áttetsző gömbjét is, megérezem egy pillanatra ezt a helyet, a huzatot — akár a bőrsődni készülő víztükör, ugrik össze a levegő, hideget mos össze hideggel, s utána talán kiszabadul, a magasba tör, miként egy kitárt szárnyú mit tudom én, micsoda, álom vagy napkelte, a létra fokai között hirtelen vörösség csap át, ömlik szét, a felhorzolt arcomat szinte bántják a sugarak, mintha túl nagy, túl kemény ecsettel csaptak volna a bőrömrre, hogy nyomban kiserkedt alatta a vérem, és most ott szivárog fel a savója az égalj alól, csupán az a kép maradt meg az egészből, ahogy perdülök lefelé a magas salaktöltésen, pedig isten bizony, egy csepp sem volt bennem, csupán különös kerékpáron ültem, amely elragadott a mélység felé, meg sem fordult addig a fejemben, hogy ilyen magas töltésről is le lehessen szánkázni, főként, hogy a fél pofáján tegye meg az ember az utat, és egészen lenn sötét, mozdulatlan víz állt, és épp ebbe a fekete vízbe ért bele az ujjam abból a másik sötétségből, és váratlanul attól tartottam, hogy valami le fogja harapni, csak felnyúl érte, kukucs! — ezek a sötét, békaszemű vizek követnek mindenhová, tehát mégiscsak kell valami folyásuknak lennie, tavasszal vagy ősszel bizonyára sokkal jobban felduzzadnak, öreg lép jár az én nyomomban, és mindent elhagyva futok, egyre futok a tágas, sekély vízben, már-már a víz színén, szemben a hideggel, csupán arra ügyelve, nehogy meggémberejdek, ahogy a pókok idebenn a poros szögletekben, ahol csupán a hálók halott maradványait ráncigálja már a fuvalom, micsoda fészkem ez itt nekem váratlanul, mintha nem csupán a hajnalt,

hanem jóval huzamosabb időket töltöttem volna itt, lószerszámok szagában, hatalmas, nyers szíjak lógnak alá a magasból, éltes ökör- meg bivalybőr, és a víz, mintha a föld fölé emelkedne, legalábbis feldomborodna, idecsillog messziről fémesen vagy az olvadt ólom szürkességével, de sokkalta inkább magába nyeli a hőt, mintsem sugározza, és színe néha a higany fagyos árnyalatát veszi fel, ahogy rászáll vagy megcsillan rajta az ébredező napfény. Legjobb lenne azonban messzebb kerülni innen ilyen elintézett fejjel, bandukolni távoli, sáros csapáson, akármilyen társsal, csupán azt tartani szem előtt, hogy társa legyen az embernek, akivel, ha szállást ér, összevetheti a hátát a kutyák ellen, legalábbis arra az időre, amíg bebegyolált, szeplős nagylány nem fut elő valahonnan, husággal a kezében, és a fülük közé nem hány, meg ha már így nekihevílt, majdnem nekünk is, de azután sikerül valahogy szót értenünk, bemutatkozunk neki, kezet fogunk vele, mivel nyújtja a kezét, mintha nem látna át a szitán, vagy annyit azért tud, hogy ez így illik, /vagy így nevelték, vagy mit lehessen tudni, habár én az ő helyében nem fogdosnám és szorongatnám az ilyen alakok kezét, amilyenek mi vagyunk, bár ki tudja, lehetséges, hogy nagyon magányos, vagy mi látszunk jóra valóknak (bár ebben sem igen hinnék), vagy sajnál bennünket, vagy nincs más elképzelése, ahogyan nekünk sincs más elképzelésünk, mint ez, pontosan ez, hogy igencsak bizalmasak legyünk, meg búcsúzkodjunk hosszan, ráérősen, bonmot-kat próbálgatva rajta, kellemes és bájos a társam, meg én is kellemes és bájos vagyok, minek kellene nekem egyáltalán lennem, erre gondolok úgy mellékesen, és semmit sem tudok összehozni a fantáziámban magammal kapcsolatban, hát úgy látszik, már ilyen maradok, amilyen most vagyok, mert nem hiszek abban, hogy útközben meg fogok változni, bár mindig végtelenül igyekszem, nehogy esetlen módra színt valljak.

— Az ilyen nagylányokat szeretem — közli utóbb a társ, mint akinek nem tud kiszállni a dolog a fejéből.

— Én is — mondom —, még mennyire.

— Szépen elbeszélgetnek az emberrel. El lehetne velük ütni az időt. Sokáig ki lehetne velük bírni.

— Ajaj — mondom. — Sokáig. A drága portékákkal. Elnézegeti őket az ember.

— Olyan közvetlenek tudnak lenni — fordul ábrándosra a társ hangja, majd kicsordul bele a könnye.

— Madzagon húzza utánuk az ember a tökét — mondom.

— Talán azért mégsem — mond ellent a társ.

Vágja azt a szemét sarat, az istenét a gumicsizmájának, az istenét neki, nekem az istenemet, az istenét mindenkinek.

— De igen. Én éppen igen. Szeretik a jóra való gyerekeket. Jóra való gyerekek kellene lenned.

Mit is beszélek én itt, beszélek összevissza, úgy teszek, mintha fiatal volnék, és akkor, amikor a töltésről lehempedtem, már másnap tanácsokat osztogathattam volna, mert akárki látott, jókat gondolhatott magában, legalábbis az nyomban világos lehetett előtte, hogy addig jár a korsó a kocsmába, míg össze nem törik (a pofáját), pedig esküszöm, hogy aznap be sem tettem a lábam, nem ittam, valami hóbortom ügyében keltem útra, és azért is esteledett rám, a társammal viszont csak sokára találkoztam megint, Újvidéken, a Kiszácsi utcán, hihetetlen éjszaka volt, bár ez sem volt kifejezetten langyos, a neonok alatt valami pisa folyt az égből, ahogy jött benne az egykori társam, hát egyből azt gondoltam, hogy Albert Einstein, a lobogó haja miatt, és a Pfauék felől jött, ami szintén egyezett, Einstein 1905-ben mindig ott vásárolta a hurkát, Mitrov ludizet, ezen a néven ismerték, de ez már nem 1905 volt, a társam viszont itt volt, de hogy mit kerestett itt, azt sem sikerült tőle megtudnom, nem volt beszédes, nagyon zárkózott lett és szűkszavú az utóbbi évek során, és gondoltam, hogy bizonyára jóra való is, mert a romlás mindig a nyakunkon volt, tulajdonképpen az a hatalmas, legendás összeg, annak a megszerzése vagy visszavétele zaklatott bennünket állandóan, hogy apró, gazember kis pojácáknak, szállásadóknak meg kifőzéseknek a pofájába vészhassuk a részület és itt az ember könnyen félreszaladhat, ha másik ilyen piócáktól próbálja megkapni a mindenkori és örökös járandóságát, szarba keveredik, a legjobb, amibe az én egykori társam keveredett utóbb, egy jókora gittegyelet a nemzetközi útról, és mit össze nem lopdostak a levegőn át: nehézszerkezeteket raktak kamionra, és úgy puoltak meg velük, azt az egyet örökké sajnálni fogom, hogy annyira szófukar volt akkor, és én egyetlen vállalkozáson sem voltam ott, pedig megérdemeltem volna ennyi bizalmat, legalább ezt megérdemeltem volna... A kis gyűrött, kopott, koszos társam!

Ahogy elfogyott az égből az a híg lé, elmaradt tőlünk a csorgása, félbeszakadt a szítálása, én elindultam a Retek utca felé, a fene szeretett a Retek utcában, már réges-rég el kellett volna innen távoznom, emigrációba, illegalitásba, akárhová; a sarkon csak

azt láttam, hogy valaki nyitva hagyta a kút csapját, csobogott belőle a víz, ömlött mindenfelé, folyt ki az útra, tehát még itt is követ, micsoda gazemberség ez vagy micsoda átkozott tulajdonsága a víznek, hogy egyszeriben csak felcsap a nyomomban vagy ott terem előttem, és elő kell vennem minden tudományomat, akár a vízimolnárnak, a felszínen futás minden bánatát magamra kell öltenem ebben a csepegős éjszakában, ám gondoltam egyet, hogy nem hagyom pusztulni ezt a várost, nem fogom engedni, hogy teljesen elárassza reggelre a víz, úgyhogy lábujjhegyen odalopakodtam a kút csapjához, és sebesen, mintha a nyakát tekerném ki, elcsavartam, és maradt csupán a csillogó víz, jókora területen, benne az utcai villanykörtek kivirágzó világosságával — és most, ebben a pillanatban, szinte a vízmélyből merült fel bennem, hogy még sohasem sikerült olyan helyen laknom, hogy lámpa, éjszakai világítás legyen az ablakom alatt, legalább nagy, a múltban kifeslő gázcsova, amit nem nyom el, nem feketít meg az alkonyat (fénye? kísértetszárnya? üszkösödése?), amikor már készülődik az éjszaka, hogy nők csupasz keble felett merengjen el, asszonyom mellére hajtja fejét, én meg, lám, közügyekkel gyötöröm magamat ahelyett, hogy átadnám magam a végleges kilátástalanságnak, igyekszem beleszkni valamibe, amibe úgysem fogok beleszkni, ezzel hidalom át, múltam vagy ösztökélem az időt. Nagy pillanat ez! — kiáltok fel a vízen futva, mert most már tudom, hogy semmit sem akarok, mi a nyavalyát akarhatnék, kitől akarhatnék valamit, a legegyszerűbb az, ha készpénznek veszem: senkit sem ismerek, most csöppentem ide, fejest estem ebbe az egészbe, épp most szánkáztam le a salaktöltés oldalán, bezuhantam az idő hídja alá, és eszem ágában sincs kimásznom ebből a pocsolnyából, aki netán azt akarta, hogy belessek, az majd ki is halász belőle, csákyát akaszt a grabancomba, ha esetleg szüksége lesz rám, ha bizonyítani akar majd általam valamit, hiszen itt vagyok én, a mindenkor kirívó példa! Ősi jogom ez, amelyről nem vagyok hajlandó lemondani!

Tehát errefelé nyújtogatom most a csápomat, bajuszpedrőre gondolok, hogy bajuszom, ha majd bajuszt növesztek, minél hegyesebb legyen, tág teret igényeljen a fejem körül — erre a gondolatra egyszerűen kihúzhatnám a gépből a papírt, és más csetet kezdhetnék, felszabadultat, megnyálazott ujjam felemelve a hu-

zatba, az áramló fluidumba, amelyből a számomra már úgysem sül ki semmi épeszű dolog: inkább új életrajzot agyalok ki magamnak, naplót vezetek arról, ami nincs, amit elképzelhetnék vagy amit helyettem képzelhetne el valaki — vajon merről érkeznek ezek az ötletek, és hová lyukadnak ki, de alighanem igencsak huzamosan és nagyon alaposan elgondolkozhattam, mert amikor felébredtem a Retek utcában, a falusi kakasok kukorékolták tele az eget, és ennek a napnak is alaposan leeshetett a mércéje, akárcsak a váratlan vízszint a fejemben, és a ház előtt, ahová tartottam, az odvas, göcsörtös juharfánál egy öreg göcögött, akár a gyerek a bilin, hogy valamit beejtett a fa odvába, az óráját vagy valami nehezékét, és most nem tudja kivenni, hajlongott ott egyre, akár a kútgém; biztosan valami ravaszabb módon töri a fejét, gondoltam, hagytam, hadd végezze magában a mutatványait, nemsokára feljön most már a nap, akkor biztosan akadni fog nézője is.

Aggkoromra valami ilyen sorsot szánhatott nekem is az ördög, sejtettem, csupán ki kell még várnom, és képtelenségnek tartottam rágondolni, hogy mikor fog ez bekövetkezni, gondoljunk csak bele, micsoda hülyeség ez, úgyhogy odamentem az ablakhoz, és az öngyújtómmal megkocogtattam a rácsot:

— Tütükét, szüle — mondtam a sötét ablaküvegnek, vagy talán már nyitva is volt az ablak. — Egy kis iszomkát — adtam súlyt a szavaimnak.

Ám odabenn semmi nesz, talán nem hallották. Vagy éppen elég lehetett már belőlem.

— Akkor hát más színhely után kell nézнем! — sóhajtottam fel váratlanul, amit talán afféle coup de théâtre-nak szántam, mert tisztában voltam azzal, hogy majd épp ők nem hallgatónak a kis kurva füleikkel, a szű percegését hallják a szuvas, történelem előtti koponyám csontjaiban, az évszázadok járataiban, a zúzóadások dudoraiban, mindent pontosan nyilvántartanak, és biztos vagyok abban is, hogy valami ronda levest kavargatnak meg kanalaznak a sötétben, és én ilyen még nem láttam, hogy valaki levest egyen a sötétben, akár a vakok a menhelyen, ahogy meresztgethetik egymásra a csalfa szemeiket — no de mégis, azért valahogy tudtára kell adni a világban tévelygőknek, hogy itt már fájront van.

A LEPEDÉK

Alattam a szalmazsák kukoricahéjjal volt kitömve, és ahogy mozdultam, állandóan csörtögött, nagyjából eljutottam oda, hogy ihaj-csuhéj, ettől a csörgéstől képtelen voltam aludni — nem tudom, akkor megvolt-e még a dunyhám, ugyanolyan, mint amilyet az a vörös fiú cipelt magával, amikor Sőregivel várokostam a hajtányra a mázsaház mögött, ugyanis a szél az állami disznóólak felől fújt, és nem vert oda annyira a szaguk, nos, abban az időben már nem volt meg a dunnám, de megvolt azé a gyereké, tehát léteznek ilyen vándorló dunnák a világon, amelyek azután egy őszőn szárnyra kapnak, és elszállnak a vadlibákkal, csak a piros kockás huzatuk marad, vagy az se: szóval, forgolódtam abban az idegen, faragott nyoszolyában, és én úgy ismerem az idegen ágyakat, mintha egyenesen ilyenben jöttem volna a világra, én, a más házánál születő, de életemben most aludtam először kukoricahéjon, és ez váratlanul, szinte rajtaütésszerűen ért, meg kellett előbb birkóznom ezzel a gondolattal, mert rettenetesen idegenkedtem tőle, akár a közeli ismeretlen temetőtől, hogy vajon nem a temető árkában termett-e ez a kukorica, kiknek a sírján, bár ez fölösleges aggodalom volt, a világon minden szál növény úgyis valakiknek a sírján hajt, hanem az idő esetleges közelsége mégis zavarba ejtett, én minden ötlettől javíthatatlanul zavarba jövök, hogy a sírok esetleg nem is olyan régiek, s esetleg valami hátrányos hatásuk lehetne rám nézve, ami a csuhéjon keresztül jut kifejezésre; mindenesetre kényelmetlen elképzelés, és ilyesmit is csak magárahagyatottságában adhat ki az eszem — ha történetesen az istállókban maradok, ilyesmi meg sem fordulhatna a fejemben, nem lenne rá időm, ott napközben annyira kifárasztják az embert a süppedékeny dumákkal, hogy estefelé már legszívesebben világgá menekülne előlük: de most nem nyalábolhattam fel a dunnámat, hogy megyek vissza az istállókba vagy itt keresek magamnak egy alkalmasabb istállót, úgy látszik, vadonatúj voltam itt, és a fejem még lenn volt az ammoniákszagban, külön erőfeszítésbe tellett, hogy felemeljem a kukoricahéjjal kitömött szalmazsák magasságába, ahol már nem érződik annyira, ebbe a sivárságba, ó, micsoda testes marha vagyok, amikor effajta lépésekre szánom magamat, és alszom, legalábbis aludni igyekezek a szegények nyoszolyájában, mintha valami szerencsétlen, nyikorgó tákolmányra szállnék fel — el tudom képzelni, milyen nagy garral

építették itt a gyerekeiket, az állandóan leszakadással fenyegető ágyon, hogy fejfelé lefelé lógva tegyenek pontot az eszme végére, s most az én pillantásom rugaszkodik ennek a sötétségnek, miként a tükör lapjának — egyhamar ebből aligha keveredek ki, mert mi a tükröződés és mi az, amire árnyék zuhan, hát engem biztosan árnyék csapott fejbe, attól vagyok ilyen sánta, érzem, ahogy elindulok a kísértetek ösztönével, és konyhát keresek magamnak, bánom is én, milyet, meg lavórt, mosakodáshoz, olyan bádoggal befoltozott fenekűt, amilyenbe epét szoktak hányni meg mindenféle nyomorúságot, ami az emberiségből kiszakad és a száján tör elő hosszú, sárgásbarna sugárban, és a fejüket tartani kell, hogy bele ne zuhanjon, rettenetes okádékukban össze ne kenjék magukat ezzel a látomással.

Ennek a hidege futkosott a hátamon, ahogy a lavór felé tartottam téglás padlójú, alacsony gangon át, homlokomat előbb szemöldökfába verve — mintha az épület már süllyedt volna valamennyit, és a süllyedést utánatöltötték volna — talán így sikerült kihozni ezeket az alacsonyra szabott félfákat, vagy idővel minden ily töpörödött lesz az egykori járványkórházak környékén, ahová engem ötletszerűen hoz a fene, mintha már ott veszem volna egyszer, és most a csontjaimat jönnek keresni, temető közelében alszom, mint aki a feltámadást várja, hogy végre találkozasson önmagával, és erről jut eszébe a hajnali tisztálkodás, a vízzel való csörtögés, ahelyett, hogy mint igazi madárijesztő, kiállnék az esőre, épp elég esőt tudnék markolni a levegőből, amikor a temető orgonabokrait verdesi, kultuszt űzhetnék ebből, akár az időm elvesztegetéséből, mert én még csak nem is heverészek a sutton, valami másba ölöm minden tudatlanságomat, orvul fonom össze a beszüremelő sugarakat, akár a rabok a fény aranyhaját.

De fénynek még nyoma sincs itt, szakasztott hajnal ez, s ahogy nagyot lépve lefelé betoppanok a lesüllyedt konyhába, egyetlen öltözékben, de ugyan mit is vehettem volna magamra, amikor ruhadarabjaimat a sötétben széjjeldobáltam, elhánytam, még a harisnyámat is levetettem, pedig nem szeretek nyirkos lábbal ébredni, úgyhogy most roppantul nevetségesnek érzem magamat, mint aki gúnyt űz eltökélt jelleméből, és milyen emberek előtt, de mielőtt visszafordulnék, döbbenek rá, hogy ezektől talán nem ijedek meg, és a világlítás különben sem valami fergeteges fényár, amely meghátrálásra kényszerítene, inkább csak sejtelmes vigasz, amely akként fészkel a mennyezetten, hogy egy suhintással el lehessen ker-

getni, úgyhogy a két konyhai lényt szinte figyelemre sem méltatom, még nemüket sem tisztázom magam előtt, mivel számomra fölöslegesnek látszik, feltehetőleg egy aszalodott asszony meg egy vékonydongájú valaki, fia vagy ilyesmi, ez csak így él itt, mire fel vagy mivégre, nem tudom, ujjatlan pulóverben és bőrpapucsban, a fején hajháló, hogy a neve is honnan jut eszembe, és az inge ujjában mandzsettagomb, de nem mozdulnak, mintha lángot vinnék és azt figyelnék, de azután rájövök, hogy a tűzhely szélén álló bögrét figyelik, úgyhogy nyakas szakácsként kénytelen vagyok föléhajolni, de hogy nem látok benne semmit, kissé megtaszajtom, hogy löttyen-e a tartalma, mire női hang ér, olyasformán, akár az áramütés:

— A Sík úré. A Sík úr kávéja.

— Igen, persze, a Sík úré. És Sík úr általában hol szokott aludni?

— Belég úrral alszik. De Belég úr már elment, vagyis elköltözött. Sík úr pedig még nem jött meg.

— De Sík úr is itt lakik?

— Sík úr már régi lakó.

— Nem tudtam. Én most járok itt először.

— Vannak, akik rövid ideig maradnak. Sík úr kitartó és hűséges. Nagyon megbízható természet.

— Kedvelem a megbízható természetű embereket.

— Valóban nagyon rendes ember. Fizetni szokott.

— Akkor csakugyan prima jelleme van.

— És nagyon csendes.

— Tényleg aranyat érhet.

— Általában megissza a kávéját, és ha akkor érkezett, lefekszik, ha meg akkor kelt fel, elmegy. És a cipője is tiszta. Nem tudni, hol szokta tisztítani a cipőjét, de mindig tiszta.

— Biztosan megkefélteti az utcán.

Vizet öntöttem a lavórbá, és mintha egy fémpénz látszott volna az alján. Megpróbáltam az ujjammal megmozdítani: bádog foltozás volt. Tudomásul kellett vennem, hogy itt mindent megbecsülnek. Ez a skorpió nő meg az a hitvány, pulóveres faszent, aki elveszett a mandzsettagombos ingében, a posztónadrágjában meg a papucsában.

— Holnap majd illendőbben öltözve mutakozom — mondtam nekik. — Ó mindig ilyen rosszkedvű? — mutattam a hajhálósra, akinek az a sisak szinte dértől belepettnek látszott a fején.

- Nem, csak a felesége ruhatáros, azt várja.
- Mindig ilyen sokat éjszakáznak?
- Ha a felesége éjszakás, mindig megvárja. Nem tud nélküle lefeküdni.
- Jó asszony lehet, nélkülözhetetlen feleség.
- Ellenkezőleg. Nagyon is rossz, kurva. Megcsalja őt. Ha szegény észreveszi ezt, akkor szenved.
- Nem tudom, miről lehet észrevenni azt, ha megcsalják az embert. Ismertem olyanokat, akik nem vették észre. Inkább az idegen restelkedik, ha tudomása van a dologról. Rettenetesen pocskék dolog az, ha valakit megcsalnak. Sokat veszít az ember az értékéből.
- De ha a nőnek mindig a basz jár a fejében. Mindent be-dugdosna oda.
- Nem is tudom — mondtam. — Majd mindjárt hozok cigaret-tát. Nagyon jól elbeszélgetünk.
- A hajhálós még mindig nem szólt semmit. A muki. A cigaretta említése sem tudta felvillanyozni. Alighanem nagyon türelmetlenül várta a feleségét, és nagyon szenvedett.
- Főlöskéges — mondta hirtelen a női egyén. — Itt senki sem dohányzik. Sík úr lehetséges, hogy dohányzik, de itt sohasem szokt. Megkímél bennünket.
- Akkor magam sem gyújtok rá.
- Hát nem jön és nem jön — folytatta. — Így bánik velem. Már arra gondolunk, hogy talán szerelmes.
- Akkor majd elvállik, és megint férjhez megy, most ahhoz, akibe talán szerelmes.
- Nem válik az el. Egy kurvát senki sem vesz csak úgy ripsz-ropsz feleségül. Oda finom emberek járnak, akik csak a szórako-zásukat keresik.
- De azért csak megfordulhat a házasság gondolata a fejük-ben. Ha ráunnak a szórakozásra.
- Ha ráunnak, akkor máshová mennek. Vagy leszólítanak va-lakit, és előlről kezdik.
- A szórakozást.
- Nézze. Odakönyökölnék a pultra, és elkezdik mondani, mert unatkoznak, és némelyik fél éjszaka is beszél.
- Inkább talán templomba kellene nekik menni. A pappal ta-lán csak nem kezdenének ki.
- Megsajnálja őket, és elvezeti,

— Csakugyan kellemetlen lehet olyan asszonnyal ágyba fekdüdni, aki kevéssel korábban elvezetett valakit. Az ördög tudja, hogy megy az ilyesmi. Valami visszatetszést kelt az emberben.

— Én már régóta emlegetem ezt — csapott fel ismét a falsettoja. Nagyszerű hallgatni egy asszonyt, aki egy másikat ócsárol, olyan szempontból, ahol maga is a legérzékenyebb. Talán lelkileg károsodott vagy súlyos trauma érte.

— Akkor nem érdemes kurvát venni feleségül — mondtam. — Erre magamtól is rájöhettem volna.

— Senki sem vesz kurvát feleségül. Utóbb kurválnak el, mert elégedetlenek lesznek önmagukkal.

Igyekeztem meglátni az arcát ebben a derengésben, de sehogyan sem jutottam el az arcáig. Mintha nem is lett volna arca. Csak a megcsalt férj hajhálója derengett, vagy már beleőszült a várakozásba. Ideje lett volna megmosakodnom.

— És Sík úr? Ő nőtlen?

— Okosan teszi. Belég úr nem volt nőtlen, de nagyon zagyva elképzelése volt a házasságról. Csak meg ne bánja utóbb, ezek a korosabb emberek mind így járnak.

— Belég úr korosabb volt?

— És iszákos. Tévedésből benzint ivott.

— Óh! Az valóban kellemetlen.

— Azért is költözött el.

— És Sík úr nem szokott benzint inni?

— Sík úr csupán aludni jár ide. Senki sem ismeri itt a szokásait.

— Itt a bejáratnál akik laknak, azok sem?

— Azok goromba emberek. A nő jött ide elsőnek, csak ringatta magát egész nap. Az ilyen magakelletőnek nemigen van szerencséje. Irgalomra szorul az ilyen.

— Valamennyien irgalomra szorulunk — néztem végig rajtuk. Így hármásban rendkívüli hajnali gyülekezetet alkothattunk. Rajtam ugyanolyan szürkére fakult kék gatyva, mint egykor — vagy utóbb — a hadnagyon, mintha egyre inkább rá kezdtem volna hasonlítani, külsőleg, elméletben.

— És maga hogyan vélekedik a házasságról?

Nem tudtam mit válaszolni hirtelenében. A hadnagy szókinccse motoszkált a fejemben, neki talán volt valami véleménye erről, de csak a szitkok jutottak eszembe.

— Asszonyomat keresem — mondtam röviden. — Abban az ügyben vagyok itt.

Éreztem, hogy ez jég volt, ezt mégsem kellett volna mondanom. A süket eszükkel sohasem tudnák felfogni, hogy talán elmenekült tőlem, vagy netán megszökött valakivel.

— Nem adta miatta ivásnak a fejét?

— Nem olyan egyszerű az, hogy az ember ivásnak adja a fejét. Vannak, akik kijózanodnak, és újra kijózanodnak, és akárhányszor leisszák magukat, mindahányszor ki is józanodnak. Vagy el sem jutnak a kegyelmi állapotba, hanem egyszerűen horkolnak a kocsmasztalnál, ami a legkegyetlenebb látvány — mondtam. — Asszonyom merőben más lényegű, miatta nemigen lehetne inni.

A megcsalt férj végre felsóhajtott:

— Én nem bírom az italt!

— Nem bírja az italt — ismételte meg nőnemű fele, véleménye vagy árnyéka.

— Pedig néha jót tesz. Alaposan felönt a garatra az ember, és akkor megvan egy darabig. Amíg megint ki nem ábrándul.

— De én egyáltalán nem bírom — közölte a hajhálós.

— Akkor nincs más orvosság. Marad a várakozás, mindörökre.

— Azt is nagyon rosszul viselem.

— Az imént még nem panaszkodott erre.

— Egyáltalán nem szokott panaszkodni. Csak úgy felvetette a dolgot — szólt közbe a nőnemű lény.

Ez nyomós érv volt, jobbnak láttam hát, ha nekifogok megmosakodni, bármennyire is tartottam a lavortól, a víztől meg az egész különös légkörtől.

— Kaphatnék szappant? — kérdeztem. — Van itt valahol szappan?

— Van háziszappan, de vennie kell, hogy legyen szappana — figyelmeztetett a nőnemű.

— Még nem jutott eszembe, túl rövid ideje vagyok itt.

— Kölcsönveheti Sík úrét is. Jószívűen adná, ha itt lenne.

— Igen, talán a Sík úrét fogom inkább kölcsönvenni. Melyik szappan a Sík úré?

— A zöld a zöld dobozban. Bár lehet, hogy nedves, mert a dobozban nem tud megszáradni.

Valóban nedves volt, sőt, nyálkás, és a víz is kemény volt, illetve nem is tudom pontosan, hogy milyen a kemény víz, de az ajkamon megéreztem a keserű ízt, innen húzhatták a temető alól,

csoda, hogy a zsírkarikák nem látszottak a felszínén, amelyek a bomlásból maradhatnak vissza, ha egyáltalán létezik ilyesmi, de ebbe a lavórba bámulva igenis létezett, úgyhogy viszolyogva kentem magamra a vizet: egyáltalán, miért settenkedek én ilyen helyeken, ahol majd kifordul a gyomrom, s udvariaskodok, ahelyett, hogy törnék-zúznék, vagy hát honnan is tudhatnám, hogy mit kellene tennem?

Lepedék von be majd, valószínűleg fokról fokra és észrevétlenül, anélkül, hogy valós okát tudnám adni eredetének, amit egy reggel úgy fogok levetni magamról, akár az inget, vagy ami még rosszabb, csak kibújok belőle, miként a kígyó a bőréből, lehúszom a fejemen keresztül, csupán a hajam és az ujjaim jelentenek majd gondot, mintha a sapka és a kesztyű hozzám nőtt volna, s hogy a kezem kiszabadítsam, a fogamat is igénybe kell vennem, mintha valami köteléket iparkodnék sietősen, de észrevétlenül elrágni, lopva kibogozni a világ csomóját.

— Sík úrnak szép bajusza van — közölte velem a nőnemű lény, miközben az aznapi lepedéket hiába igyekeztem letörölni vagy akárhogy eltávolítani magamról egy falra akasztott plasztikkeretű tükörben.

— Ennek igazán örülök — mondtam. — Csodára kedvelem a bajuszos embereket, sőt magam is szeretnék bajuszt növeszteni, azért is vagyok ilyen borostás. Használ Sík úr bajuszpedrőt?

— Illatokat használ.

— Ó, illatokat! Magam is gondoltam arra, hogy egy napon majd illatokat használok meg keménygallért viselek — és úgy nyújtogattam a nyakamat, hogyha majd megköt a bőrömön a lepedék, ne akadályozzon.

Azok csak néztek. A megcsalt férj a mandzsettagombjait ellenőrizte. A kezelője duplán volt hajtva.

* * *

Hogy elég levegőt kapjak, mélyen kell inhalálnom ezt az illatot, amelyről nem tudom, hogy mitől származhat, egyáltalán nem vagyok tisztában az eredetével, hogy talán a falak vagy inkább egy láthatatlan, szem elől elrejtett tárgy-e a forrása, aranykehely-e vajon vagy míves szelence, mindegy, egyaránt idegen lenne tőlem akkor is, ha pontosan ismerném a helyet, ahonnan származik, és bizonyára szalmiákszesz az alapja, vagy annak képzelem: jobb

lenne teljesen kívülmaradnom az egészen, ahogy itt állok a nyár-
vég fakította foltozott gatyámban, csak tudnám, kinek az ötlete
volt ez a fekete cérna — hát itt fogunk lerongyolódni egészen,
talán már csak ilyen sebes öltések tartanak össze vagy fűznek ön-
magamhoz elnagyolt, más színű férceléssel, egy megsántult kerek
szék is gördülhetne elő velem így a semmiből, homályos, pókhálós
fészker mélyéből, ahol az eddigi időt töltöttem, ki, a kövezett
vagy téglákkal kirakott udvarra, ahol az örökös árnyékban ró-
zsalugas haldoklik, és akkor mi után kaphatnék tétlen kezemmel? —
ha nem ez után az illat után: borszesz!, borszesz! ám megremegek az
aromájától, a vanília parazsától benne, mintha rumos hordóba néz-
nék, az a jellegzetes barna visszfény, ami átsuhan a szememen,
egy pillanatra talán feltartóztat, míg eligazodok tévelygésesen, és
nyomára jutok a levegőben az olajnak, amely érzéseimet táplál-
ja, mintha tűt húzna ki orrsövényemből, vagy keresztülszűrné fül-
kagylómat, egyre megy, a fontos, hogy egy csepp vért adok hozzá,
vegyíték el benne, oldok fel az áttetsző barnában, még mielőtt ki-
aludna a szemembe vetülő csillámlása, a mahagóniszín iramodása,
ahogy mindinkább kitágul egy megbokrosodott, réges-rég elenyé-
szet, homályba üledett délelőtt, és sarkamat megvetve igyekszem
azonossá válni mindazzal, ami illanó itt, elérni a szintjét vagy
kúszva kapaszkodni fel a küszöbére; más adottságom nincs, csupán
az egyre inkább felgyorsuló lélegzés, ez minden eszköz, miközben
kitágítom orrcimpámat, és azzal próbálkozom, hogy minél többet
fellefetyeljek kiömlött vagy párálló állagából, ahogyan egy ha-
talmos dinnyehéjből hörpölném.

Még mindig mezítláb állva a padlón fél fordulatot tettem, mint
aki egyszeriben felkészült, s ezt tudomására szándékozik adni vala-
kinek, még mielőtt sebesen nekilendülne az idő, valami módon késő
lenne, netán meggondolná magát:

— Sík úr! — szóltam fojtott hangon. — Merre van, Sík úr?

Egy ideig semmi sem hallatszott, csupán valami olyan hang, só-
hajtás, mintha valami lágyan beomlana, suvadna vagy az épület
ülededne, nagy tömegben hó dőlne az ereszről, esetleg a feltornyo-
suló fénye, már ez is megvigasztalna, úgymint rontottam ki az ud-
varra, a nyakam bőre egészen megfeszült, ahogy meredeken fel-
felé néztem, de azután úgy, felvetett fejvel oldalt fordítottam a
szememet, amikor valaki megfogta a kezem. Nagyon hülyén fest-
hettem így, az égre emelt arccal, akár valami vezeklő, de azután
visszahúztam a kezemet, és elrejtettem a hónam alá, és vártam,

néztem az égbolt félreacsapott, őszi kalapját: hát ez volt az ábra. Valahonnan a közelből ismét hallottam az elefántok túlkölését, most közelebbre merészkedtek, mint eddig bármikor, vagy épp az átkelésel kísérleteztek a Dunán, délnek tartottak.

Az illat, amit addig éreztem, elkanyarodott, örvénylőn kihunytt, és a helyébe fokozatosan egy másik áradt szét, áthatóbb, sértő penetráciájú.

— Szóljon Juliusnak — mondtam még mindig égre emelt arccal Sík úrnak, akit felismertem erről a változásról.

— Julius — kérdezte Sík úr —, vár valakit?

— Igen — válaszoltam —, vagyis nem.

— Akkor jobb lesz, ha bemegyünk — mondta. — Még meg talál húlni.

(Folytatjuk)

